

۱۰۸۳۰۵۲

درمان سیستم‌های خانواده (روش‌های جدید درمان سیستمی میلان)

نوشته
الزاجونیز
www.ketab.ir

ترجمه

دکتر فرزین رضاعی

کتاب ارجمند

الزا جونز

درمان سیستم‌های خانواده

ترجمه: دکتر فرزین رضاعی

فروست: ۱۵

ناشر: کتاب ارجمند

صفحه‌آرا: اینانلو

مدیر هنری: احسان ارجمند

سرپرست تولید: محبوبه بازعلی‌پور

ناظر چاپ: سعید خانکشلو

چاپ: سامان، صحافی: روشنگر

چاپ سوم (اول ناشر)، مرداد ۱۴۰۰، ۲۲۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۸۹-۹۱-۴

سرشناسه: جونز، الزا (Jones, Elsa)

عنوان و نام پدیدآورندگان: درمان سیستم‌های

خانواده (روش‌های جدید درمان سیستمی میلان) /

الزا جونز؛ ترجمه فرزین رضاعی.

مشخصات نشر: تهران: کتاب ارجمند، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص، قطع: وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۸۹-۹۱-۴

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

عنوان اصلی: Family systems therapy:

developments in the milan-systemic therapies,

1993.

موضوع: روان‌درمانی خانواده

شناسه افزوده: رضاعی، فرزین، ۱۳۴۹-، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹ ۹۶۵۴ ج/RC۴۸۸/۵

رده‌بندی دیوبی: ۶۱۶/۸۹۱۵۶

شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۳۰۲۲۱

این اثر، مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

www.arjmandpub.com

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

دفتر مرکزی: تهران، بلوار کشاورز، بین خیابان کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲، تلفن ۸۸۹۸۲۰۴۰

شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجد دانش، تلفن ۰۵۱-۳۸۴۴۱۰۱۶

شعبه رشت: خ نامجو، روبه‌روی ورزشگاه عضدی، تلفن ۰۱۳-۳۳۳۳۲۸۷۶

شعبه بابل: خ گنج‌افروز، پاساژ گنج‌افروز، تلفن ۰۱۱-۳۲۲۲۷۷۶۴

شعبه ساری: بیمارستان امام، روبه‌روی ریاست، تلفن ۰۹۱۱۸۰۲۰۰۹۰

شعبه کرمانشاه: خ مدرس، پشت پاساژ سعید، کتابفروشی دانشمند، تلفن ۰۸۳-۳۷۲۸۲۰۴۴

به‌ها: ۵۹۰۰۰ تومان

با ارسال پیامک به شماره ۰۲۱۸۸۹۸۲۰۴۰ در جریان تازه‌های نشر ما قرار بگیرید:

ارسال عدد ۱: دریافت تازه‌های نشر پزشکی به صورت پیامک

ارسال عدد ۲: دریافت تازه‌های نشر روان‌شناسی به صورت پیامک

ارسال ایمیل: دریافت خبرنامه الکترونیکی انتشارات ارجمند به صورت ایمیل

فهرست مطالب

۵		درباره مؤلف
۷		مقدمه مترجم
۱۰		پیشگفتار
۱۸		پیشگفتار مجموعه
۲۱		مقدمه
۲۴		ساختار کتاب حاضر
۲۶		بافت کتاب
۲۷		واژگان فنی
۳۰		قدردانی
۳۱		فصل ۱ درمان سیستم‌های خانوادگی
۵۷		فصل ۲ کارگروهی
۸۱		فصل ۳ کار با خانواده‌ها: ۱
۱۰۳		فصل ۴ کار با خانواده‌ها: ۲
۱۲۳		فصل ۵ کار با زوج‌ها
۱۴۳		فصل ۶ درمان انفرادی
۱۶۱		فصل ۷ سوءاستفاده از قدرت
۱۸۴		فصل ۸ کار روی سیستم‌هایی غیر از خانواده: ۱- مشاوره
۲۰۷		فصل ۹ کار روی سیستم‌هایی غیر از خانواده: ۲- آموزش

به نام آن بی‌کران خرد هستی‌بخش

کتابی را که پیش رو داریم، مقدمه‌های مفصلی از نویسنده، ویراستار متن انگلیسی و محقق گرانمایه آقای بلوچ دارد و با این ترافیک مقدمات، دیگر پیشگفتار حقیر، شاید چندان محلی از اعراب نداشته باشد. با این حال بخاطر ویژگی خاص مفاهیم این کتاب و اصطلاحات جدیدی که در آن به کار رفته است (جدید برای ما فارسی‌زبان‌ها که آشنایی چندانی با اندیشه‌های سیستمی و به تبع آن مکاتب مختلف خانواده‌درمانی نداریم) لازم دانستم نکاتی را یادآور شوم:

۱- در این کتاب واژه سیستم به همان صورت در متن فارسی به کار بردم و جز در مواردی استثنایی معادل فارسی آن (نظام) را استفاده نکردم. دلیل این کار این بود که واژه‌های System و Systemic پیوندهای تنگاتنگ با هم دارند. می‌توان بجای واژه سیستم از «نظام» استفاده کرد، اما برای دومی چه معادلی بگذاریم؟ اگر برطبق دستور زبان فارسی پیش رویم باید واژه «نظامی» را برگزینیم، اما این واژه همانطور که می‌دانید خود معنا و شخصیت مستقلی در زبان فارسی دارد و به کارگیری آن سبب سردرگمی خواننده می‌شود. برخی مترجمین واژه نظام‌دار را به کار برده‌اند. اما به نظر من این معادل هم رسا نیست.

برای مثال عبارت Systemic Thinking را ملاحظه کنید. اگر آن را «تفکر نظام‌دار» ترجمه کنیم، اینطور القا می‌شود که با تفکری سروکار داریم که درون خودش نظام منظمی دارد و در هم و برهم نیست، که معنای ضمنی آن این است که تفکرات دیگر پهنه گیتی هم در هم و برهم و روان‌پیشانه است! در حالیکه مراد از این واژه تفکری است که روابط انسانی را در قالب سیستم‌ها بررسی می‌کند و ببیند که تفاوت راه از کجاست تا به کجا.

۲- برای تلفظ اسامی به کار رفته در کتاب تا حد امکان از الفبای زبان بومی آن افراد استفاده شده است. یکی از اشتباهاتی که در ترجمه متون خانواده‌درمانی رخ داده این است که Minuchin را مینوچین نوشته‌اند، استدلالشان این بوده که چون ایشان اهل آمریکای جنوبی است، نامش را باید اینگونه تلفظ کرد. با توجه به اینکه در آمریکای جنوبی دو زبان پرتغالی و اسپانیولی رایج است، اینجانب به الفبای هر دو زبان رجوع کردم و در هیچ یک ندیدم که Ch را خ تلفظ کنند و به همین دلیل همان تلفظ مینوچین را در کتاب آورده‌ام.

۳- اشتباه دیگری که در ترجمه متون خانواده‌درمانی رخ داده است مربوط به واژه

Equifinality است، که آن را «قطعیت یکسان» ترجمه کرده‌اند. این عبارت در فارسی هیچ معنایی ندارد. چون قطعیت، قطعیت است و یکسان و غیریکسان ندارد. اشتباه از آنجا ناشی شده که واژه Finality را به معنای مصطلح آن گرفته‌اند. ولی این واژه از ریشه Final می‌آید که معنای پایانی و نهایی را هم دربردارد و می‌توان Finality را در اینجا به معنای پایان، نتیجه و خاتمه دانست. از سوی دیگر تعریف این قضیه را در نظر بگیرید «نقاط آغازین متفاوت به نقاط پایانی یکسانی منتهی می‌شود» (ر.ک فصل ۱) بیان ساده‌تر این قضیه همان ضرب‌المثل معروف است: «همه راه‌ها به رم ختم می‌شود» با توجه به این مطالب، برای این عبارت معادل «نتیجه واحد» را انتخاب کرده‌ام که البته به هیچوجه ادعا ندارم که بهترین معادل است و در انتظار اظهارنظر بزرگان قوم هستم تا مرا از این جهت راهنمایی نمایند.

۴- واژه Perspective در این کتاب اهمیت ویژه‌ای دارد و مؤلف بارها هنگام به کارگیری آن سعی کرده است روی این موضوع تأکید کند که گروه پشت پرده وقایع را متفاوت از درمانگر می‌بینند و این تنها به علت تفاوت نظرات نیست، بلکه بخشی به این خاطر است که گروه پشت پرده نمای دیگری از رویدادها را می‌بینند، نمایی که برای خود درمانگر مقدور نیست. به عبارت دیگر دوربین گروه نمایی را ثبت می‌کند و دوربین درمانگر نمایی دیگر را. به همین خاطر این واژه را به معنای تحت‌اللفظی آن ترجمه کرده‌ام: «زاویه دید» که بسته به مکانی است که دوربین ثبت وقایع را کار می‌گذاریم.

۵- در کتاب از دو واژه Constructionism و Constructivism استفاده شده است. واژه اول منظور آن دیدگاهی است که به ساختار موجود سیستم‌ها بایند است و آن را امری واقعی می‌پندارد و معتقد است این ساختار سیستم است که پاسخ آن را در برابر وقایع بیرونی تعیین می‌کند. در برابر این واژه، اصطلاح ساختارگرایی را قرار داده‌ام اما واژه دوم به نظریه‌ای اشاره دارد که معتقد است همه آن چیزی که ما به عنوان واقعیت مسلم می‌پنداریم، در واقع ساخته و پرداخته خود ماست و هیچ راهی برای رجوع به حقیقت وجود ندارد. به زبان فلسفی این دیدگاه در واقع نوعی پلورالیسم سلبی محسوب می‌شود یعنی چون راهی برای دستیابی به حقیقت نداریم، پس تمامی روایت‌های واقعیت که می‌سازیم اعتبار یکسانی دارد. ترجمه تحت‌اللفظی این واژه «سازنده‌نگر» است، اما با توجه به اینکه واژه «سازنده» در زبان فارسی معانی مثبت دیگری هم دارد که موجب خلط معنا می‌شود، در برابر این واژه، اصطلاح «ساخت‌گرا» را برگزیده‌ام. یعنی دیدگاهی که به ساخت واقعیت معتقد است.

۶- لفظ مشکل ساز دیگری که در متن به کار رفته است Punctuation است که آن را به همان معنای تحت‌اللفظی «نقطه گذاری» ترجمه کرده‌ام و حقیقتش را بخواهید لفظ مناسبتری در فارسی برای آن نیافتم. معنای این اصطلاح این است که ما همانطور که با نقطه گذاری جملات نگارشی معنای آنها را آن طور که موردنظرمان است تعیین می‌کنیم، در مورد سیستم‌ها و حد فاصل آنها

هم همین کار را می‌کنیم.

به عبارت دیگر اینکه افراد زیر یک سقف و یا خویشاوندان خونی را جزو یک سیستم بدانیم بستگی به «نقطه‌گذاری» ما دارد. این نقطه‌گذاری ماست که حد فاصل سیستم را تعیین می‌کند. نقطه‌گذاری تنها به تعیین حدود سیستم محدود نمی‌شود، بلکه با کمک آن مشاهده‌گر سیستم سلسله وقایع تعاملی بین اعضا را طوری مرتب می‌کند که معنای خاصی از آن به دست آید.

می‌خواهم مطالبی در مورد خانواده درمانی، جایگاه آن در کشور ما و بررسی ریشه‌های عدم گسترش روان‌درمانی در میان ما مطالبی بنویسم، اما باز به یاد ترافیک مقدمات می‌افتم و آن را به فرصتی دیگر موکول می‌کنم.

در پایان ضمن تشکر از تمامی کسانی که مرا در ترجمه این اثر یاری دادند (از جمله ویراستار محترم و ناشر گرانمایه آقای دکتر ارجمند) مایلم این تحفه ناقابل را به حضور استاد مسلم روان‌درمانی و خانواده‌درمانی جناب آقای دکتر سهامی تقدیم کنم. برای ما که دانشجوی ایشان بوده‌ایم، دکتر سهامی فقط یک روان‌پزشک نیست، بلکه الگویی (Paradigm) است که عشق به روان‌پزشکی و روان‌شناسی را در دل‌های ما کاشت و نمایی متفاوت از آنچه می‌پنداشتیم به ما عرضه کرد.

دکتر فرزین رضاعی

بهار ۷۶